

ENA Gledališka uprizoritev

Vzlet iz pasti životarjenja

SLAVKO PEZDIR

Aleksander Stroganov: Ptičeslovje
režiser Zvone Šedlbauer
Mala scena MGL
premiera 29. 9. 2011

Na Mali sceni Mestnega gledališča ljubljanskega (MGL) so (v jubilejni šestdeseti sezoni s posvetilom spominu na igralca Daretu Ulago) s slovensko praižvedbo črne komediji Ptičeslovje (Ornitologija, 1998) v tej sezoni predstavili že drugega predstavnika sodobne ruske posovjetske dramatik, psihiatra in dramatika Aleksandra Stroganova (rojenega leta 1961). Psihodrama s tremi protagonisti v dveh dejanjih je tankočutno prevedel Miha Javornik ter jo ob sodelovanju dramaturginje Alenke Klabus Vesel in lektorice Maje Cerar na komorno prizorišče spoštljivo in pregledno postavil režiser Zvone Šedlbauer.

Avtor, ki mu najgloblje skrivnosti človekove duševnosti niso tuje, prav tako ne komaj doumljive meje med »normalnostjo« in »norostjo« »resničnostjo« in »sanjami«, »fiziko« in »metafiziko«, je dogajanje postavil v zgovorno opremljeno stanovanje sestre Tatjane in brata Ljonje, med razstavljene dosežke ljubiteljske slikarke mesenih tihožitij ter ljubiteljskega občudovalca in zbiratelja nagačenih ptic. V od zunanjega sveta strogo izolirano statično okolje njune »družinske zasebnosti« zaide iz potrošniške vsakdanjosti, v kateri surovo vladajo čas, minljivost in brezglava naglica, značilno negotov, nezadoščen in naiven povprečnež Sava. V past čudaške igre »na življenje in smrt« (med nakazano poroko in pogrebom) ga zapelje v prvi vrsti moška »lovska potreba« po samopotrditvi v zavestno mimobežni ljubezenski avanturi s skrivnostno zapeljivo in nedostopno Tatjano. Seveda se naivno prepotentni petelinček v dvoumni igri, ki jo nepopustljivo vodi

par blaznežev, vse bolj očitno zaznamovan z neizrečenim incestnim medsebojnim razmerjem ter drugimi spolnimi obremenjenostmi iz otroštva, kmalu zave smrtonosne pasti ter postopoma ove tudi svoje siceršnje najgloblje življenjske nezadoščenosti in izpraznjenosti pri vsakdanjem životarjenju in naprežanju zgolj za »imeti«. Iz pasti, ki sta mu jo nastavila domnevna umobolneža, in iz presunljivega prepoznanja lastnega životarjenja »avtomata iz dneva in dan«, v katerega se je zapletel sam, mu nazadnje preostane le odrešilni skok skozi okno, v katerem se bo lahko vsaj za hip osvobodil zemeljske težnosti in »počutil kot čisto pravi ptič«.

Za dvoumen prostor čudaško barvitoga zatočišča »umetniškega para« ter obenem fantazijsko razprt prostor igre oziroma teatra je poskrbela scenografka Špela Puc (z oblikovalcem svetlobe Brankom Šulcem), za socialno in značajsko stilizirane kostume pa Bjanka Adžić Ursulov. S primernimi glasbenimi in zvočnimi poudarki je odrsko vzdušje in razpoloženje spodbujal ter dograjeval skladatelj Igor Leonardi.

V triu enakovrednih protagonistov je najbolj izpostavljeno vlogo »normalnega« povprečneža Save, ki se šele z dejavno udeležbo v živahno teatralizirani igri pasti obeh »norcev« z njim prebije do usodnega prepoznanja resnice o sebi ter navzame odločilne moči za katarzični vzlet, prepričljivo naivno, negotovo in ranljivo oživil Jaka Lah. Posebej v prvem delu ga je zapeljivo mamila in z oprezovalsko obremenjenostjo spravljala v nemoč in negotovost Tanja Dimitrievska kot skrajnostnih čustvenih nasprotij polna slikarka Tatjana. V drugem delu se ji je kot bistroumno blazen ptičeslovec ter karnevalski svatovsko-pogrebni mojster Ljonja pridružil Jožef Ropoša in drzno igro pognal do tragičnega konca.

JOŽEF ROPOŠA, TANJA DIMITRIEVSKA IN JAKA LAH FOTO MIHA FRAS